

**Kraj průběžně
navyšuje kapacity
služeb pro autisty**

více na straně 6

**Turistická sezóna
začala, je plná novinek**

více na straně 10–11

Libor Šimůnek:
Radyně ožívá!
Nový kastelán
má velké plány...

více na straně 8–9

03 Úvodní slovo

Zájem o zemědělství u dětí roste

04 Kácení i sázení. Silničáři pečují o zeleň u krajských silnic

Vyřazené sanitky poslouží dobrovolným hasičům

05 Přestupní jízdenky usnadňují cestování už 6 let

S předplatným v Plzni zdarma na elektrokolo

06 Jak na jarní alergie?

Kraj průběžně navyšuje kapacity služeb pro autisty

07 Soutěž Robo-voztíko 2026**08** Rozhovor s Liborem Šimůnkem**10** Turistická sezóna začala, je plná novinek**12** Osvobození si připomenou napříč regionem**13** Hydepark**14** Revitalizace u sv. Jiří

Zdravá krajina na konferenci

15 Anketa Žebřík

PLZEŇSKÝ KRAJ

Plzeňský kraj, Škroupova 1760/18,
301 00 Plzeň
IČO: 70890366

Redakční rada: **Martina Hradecká,**
David Havlena, Eva Mertlová,
Jindra Radová, Štěpánka Szabó,
Petra Štěpánová, Natálie Vainarová,
Kateřina Dobrovolná

Název: **Plzeňský kraj** (periodický tisk
územního samosprávného celku)
Náklad: **265 000 ks**
Datum vydání: **20. 04. 2026**
Místo vydání: **Plzeň**
Evidenční číslo: **MK ČR E14873**
Četnost vydání: **11**
Grafická úprava: **NAVA Tisk s.r.o.**
E-mail: **redakce@plzensky-kraj.cz**
Distribuce výtisků zdarma
Foto na titulní straně: **Jindra Radová**

Neoznačené články jsou redakčními materiály.

FESTIVAL NOVÉHO CIRKUSU V PLZNI

UŽ PO ŠESTNÁCTÉ

**2. ČERVNA
– 7. ČERVENCE
2026**

**žon
glo
bali
zace**

FESTIVAL FINANČNĚ
PODPŮRILI

MINISTERSTVO
KULTURY

Spolufinancováno
Evropskou unií

PLZEŇSKÝ KRAJ

Kulturní Plzeň

HLAVNÍ PARTNEŘI

Plzeňská
Dělečsky

Vodárna Plzeň

Plzeňské městské
dopravní podniky PMDP

letní umělecké kurzy pro veřejnost

13.–31. července 2026

**ArtCamp
2026**

QR code

FAKULTA UMĚLECKÁ A UMĚNÍ
LABORÁTORIUM
ZÁPADNÍ ČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI

Město Plzeň

Vážení spoluobčané, milí sousedé, nic neudělá svět lepším než jaro. Mám rád to období, kdy se na stromech objeví listy, i když bych ještě včera dal ruku do ohně, že tam nebyly. Z ulic zmizí zimní kabáty a čepice a na tvářích lidí se objeví úsměvy. A pro ty, kteří by všechny tyto signály přehlédli, je tu ještě jeden – na náměstích, u hospod, hasičáren či kaváren se objeví první stůlky. To, aby bylo všem jasné, že začíná čas zahrádek. Pro nás na kraji je to ale také čas velkého úklidu po zimě. Musíme spočítat, kolik stála údržba silnic, a hlavně rychle zjistit, kde se objevily výmoly a co je třeba opravit. Je to také období velkých příprav na léto. Jsem rád, že i letos Plzeňský kraj podpoří řadu akcí, kam budete moct vyrazit. V rozpočtu kraje jsme totiž vyčlenili dost prostředků na spolkovou činnost, sport i kulturu. A tak se už teď těším, že až se v létě budeme potkávat, tak uvidím další nově opravené hasičárny, dětská, fotbalová i sportovní hřiště, a hlavně spokojené lidi. Letos je ovšem jaro pro nás politiky také obdobím hodně náročných vyjednávání. Na dopravě řešíme velké investice do železnice i silnic, na ministerstvu zdravotnictví budoucnost regionálního zdravotnictví, na ministerstvu pro místní rozvoj je velkým tématem stavební zákon, který by měl už konečně zjednodušit výstavbu a zlepšit dostupnost bydlení. Ale prosím, nezapomínejte, že politika opravdu není všechno. Tou nejdůležitější věcí je zdraví a radost ze života. A tak vám chci popřát pevně zdraví a také vás poprosit, abyste si udělali radost. Třeba tím, že si, jako já, koupíte na zahrádku nebo za okno hezké kytky, které vám připomenou, že život umí být krásný.

Váš hejtman
Kamal Farhan

Zájem o zemědělství u dětí roste

Zemědělství, regionální potraviny... O to se stále více zajímá i mladá generace. A kraj jejich zájem podporuje například i soutěží, při které se vybírá nejlepší mladý zemědělec.

Desáté semifinálové kolo soutěže žáků sedmých a osmých tříd „Mladý zemědělec“ se uskutečnilo v březnu v Plasích. Už potřetí soutěž hostilo Gymnázium a Střední odborná škola Plasy. „Jsem ráda, že se podařilo tuto soutěž opět dostat k nám do Plas. Moc děkuji všem soutěžícím, a to i těm, kteří nevyhráli, protože v konečné fázi jsou všichni vítězové,“ uvedla ředitelka školy **Markéta Lorenzová**.

Do plaského gymnázia se sjelo 54 žáků z 19 škol. Testy s 30 otázkami z oblasti zemědělství proběhly v Santiniho sále v Centru stavitelského dědictví Národního technického muzea Plasy. Následně se celé soutěžní dění přesunulo do školy a okolí. „Připravili jsme stanoviště, kde žáci jezdili slalom s kolečkem, na které naložili dva balíky slámy, pak dojili umělou krávu, poznávali šrouby a vruty, různá vejce, zvířata,“ uvedla **Blanka Zajíčková**, učitelka odborných předmětů, která měla organizaci praktických soutěží na sta-

rosti. Na řadu přišla i zručnost nebo anatomie. „V rámci zručnosti montovali slupici s radličkou na kombinátoru, v anatomii poznávali třeba kostru kot'átka, zuby nutrie, nožičku jelena. A také aplikovali umělému pacientovi (plyšák, do kterého byly zavedeny kanyly) vakcínu a odebírali krev,“ dodala.

Vítězem se stal Jakub Paclt ze Základní školy Velká Hled'sebe v okrese Cheb. „Za vítězství jsem moc rád, ale teď se už musím pomalu připravit na finále do Brna, kde bych chtěl uspět,“ řekl vítěz. Druhý skončil Daniel Šec ze Základní školy a Mateřské školy Letiny v okrese Plzeň-jih. Třetí místo obsadil Patrik Haas z Masarykovy ZŠ a MŠ Klenčič pod Čerchovem v okrese Domažlice.

POŘADÍ NEJLEPŠÍCH

1. Jakub Paclt, ZŠ Velká Hled'sebe
2. Daniel Šec, ZŠ a MŠ Letiny
3. Patrik Haas, ZŠ a MŠ Klenčič pod Čerchovem

Kácení i sázení. Silničáři pečují o zeleň u krajských silnic

Pracovníci Správy a údržby silnic Plzeňského kraje (SÚSPK) každoročně na jaře zajišťují údržbu zeleně podél silnic II. a III. třídy. Také letos se na jaře zaměřují na ošetřování stromů, kácení dřevin ve špatném zdravotním stavu nebo nebezpečných pro provoz i novou výsadbu.

Silničáři postupují podle interní metodiky tzv. „zelené rukověti cestáře“. „Obecně platí, že období jara a zimy je vhodné zejména pro kácení stromů a další údržbové zásahy. Nové stromy se naopak většinou vysazují na podzim, kdy mají lepší podmínky pro zakořenění. I v letošním roce plánujeme hlavní část výsadeb právě na podzim,“ říká **Jan Kadlec**, vedoucí střediska péče o zeleň.

V loňském roce bylo v regionu pokáceno 1 704 stromů, silničáři ale zároveň vysadili více než dva tisíce nových. „S rozsáhlou obnovou silničáři vloni začali na jaře, kdy vysadili prvních 30 nových stromů. Na podzim pak vysadili dalších 2 014 a k tomu 85 keřů. Celkově tak jde o 2 044 stromů,“ upřesnila mluvčí SÚSPK **Helena Frintová**.

Důležitá je následná péče o mladé stromy. „První tři roky po výsadbě je nutná intenzivní péče, zejména pravidelná záливka a ochrana stromků. V další fázi je důležité zajistit správné dopěstování do požadovaného tvaru, například zvednutou korunu nad průjezdným profilem a správné rozložení koruny,“ dodává **Jan Kadlec**. Součástí

prací je také výsadba krajinných prvků, které mohou řidiči vidět například u obce Bezemín nebo v ovocném sadu u Kolovče.

Při pracích na údržbě zeleně se mohou podél silnic v těchto měsících častěji pohybovat pracovníci i technika. Silničáři proto žádají řidiče o zvýšenou ohleduplnost.

Vyřazené sanitky poslouží dobrovolným hasičům

Dvě sanitky doposud sloužící u ZZS Plzeňského kraje nově pomáhají dobrovolným hasičům. Jedno vozidlo převzala jednotka v Domažlicích, druhé bude užívat spolek SH ČMS - Okresní sdružení hasičů Plzeň-jih. Plzeňský kraj tak navazuje na praxi, kdy vyřazený a funkční majetek nabízí veřejným organizacím. Tímto způsobem zaměřily už vozy například k Českému červenému kříži nebo ke Správě a údržbě silnic. Pro obce a organizace jde o výraznou úsporu. Bezúplatný převod je možný v případě, že slouží veřejnému zájmu. A to je i případ dobrovolných hasičů, techniku využívají při ochraně obyvatel nebo práci s mladými hasiči.

Přestupní jízdenky usnadňují cestování už 6 let

INTEGROVANÁ DOPRAVA
PLZEŇSKÉHO KRAJE

V červnu uplyne již šest let od zavedení přestupního jednotlivého jízdného v systému Integrované dopravy Plzeňského kraje (IDPK). Tento typ jízdenky výrazně zjednodušuje cestování po kraji. S jednou jízdenkou můžete během jedné cesty využít více dopravních prostředků (autobus, vlak i spoje MHD) a nemusíte si při každém přestupu kupovat novou.

Výhodou přestupního jízdného je také úspora peněz. Pokud je jízdenka stále v časové platnosti, neplatíte znovu za část cesty, kterou už máte zaplacenou.

Vezměme si například cestu z obce Vrčeň (Plzeň-jih) do Plzně. Ve Vrčeni nastoupíte do autobusu do Nepomu-

ku, na nepomuckém nádraží přestoupíte na vlak a po příjezdu do Plzně pokračujete spojem MHD.

· **Pokud si koupíte jízdenku už ve Vrčeni až do Plzně**, zaplatíte 54 Kč a jízdenka bude platit 120 minut. Samotná cesta trvá přibližně hodinu, takže po příjezdu vám zůstává ještě zhruba hodina na cestování MHD po Plzni. Nezáleží přitom na tom, zda je na jízdence uvedena jako cílová zastávka Plzeň hl. n. nebo Plzeň, náměstí Republiky – důležité je, že jízdenka platí pro zónu 001 Plzeň.

· **Pokud si koupíte jízdenku jen z Vrčene do zastávky Nepomuk, žel. st.**, zaplatíte 14 Kč za zónu 063. V Nepomuku si pak koupíte další jízdenku do

Plzně za 54 Kč a znovu tak zaplatíte i za zónu 063, protože Vrčeň i Nepomuk leží ve stejné tarifní zóně. Tímto zaplatíte o 14 Kč více, než je nutné.

Mnoho pravidelných cestujících má pro zónu 001 Plzeň předplatné, což cenu jednotlivé jízdenky snižuje. Pokud ale předplatné nemáte a po příjezdu do Plzně si ještě koupíte jízdenku na MHD za 24 Kč, platíte opět zbytečně navíc. Jízdenka zakoupená už ve Vrčeni vám totiž po celou dobu své časové platnosti, tedy dvě hodiny, platí i na spoje MHD v Plzni.

Stačí tedy myslet na jednoduché pravidlo: kupte si jízdenku hned na začátku cesty až do cílové zastávky.

S předplatným v Plzni zdarma na elektrokolo

Přijet do Plzně vlakem nebo autobusem a po městě se pohybovat na elektrokole? S uvedením do provozu tzv. bikesharingu nic nemožného. V Plzni funguje od poloviny letošního března služba sdílených elektrokol Pilsen Bike. Předplatitelé IDPK, s alespoň měsíčním kupónem, mohou dokonce využít patnáct minut zdarma, a to až dvakrát denně. Bikesharing fungující sezónně vždy od března

Pilsen bike přehledně:

- Cena: 1 Kč / za minutu
- 15 minut zdarma (až dvakrát denně, minuty se nesčítají) - předplatitelé veřejné dopravy IDPK a PMDP s min. měsíčním kuponem (na zónu Plzeň nebo na jakoukoli Vnější zónu v Plzeňském kraji).
- Celkem 156 stanovišť, 300 elektrokol
- Půjčení kola přiložením bankovní karty přímo na kolo nebo prostřednictvím aplikace Virtuální Plzeňská karta
- Maximální délka výpůjčky 3 hodiny
- Info: www.pmdp.cz/bike

foto: Martin Pecuch

do listopadu finančně podpořil i Plzeňský kraj. „Plzeň je přirozeným dopravním centrem celého regionu a denně sem dojíždějí tisíce lidí z okolních obcí. Sdílená kola proto nevnímáme jen jako městskou službu, ale jako další článek navazující na veřejnou dopravu v kraji.

Chceme lidem usnadnit poslední část jejich cesty – od vlaku nebo autobusu do práce, školy či za službami,“ sdělil náměstek hejtmana Plzeňského kraje pro oblast dopravy **Pavel Čížek** s tím, že kraj na projekt přispěl celkem 5 milionů korun.

Jak na jarní alergie?

Slunce, jaro, příroda... Ne každý si toto období užívá. Pylovým alergikům kvetoucí stromy radost nedělají, alergické projevy přinášejí únavu, slzení a zarudnutí očí, rýmu i kašel. Podle lékařky pracoviště klinické imunologie a alergologie Klatovské nemocnice MUDr. Jany Hanzlíkové způsobují nejčastěji jarní alergie tzv. kočičky, jako jsou olše, lísky, ale i břízy, javor nebo jasan a ostatní jarní stromy a keře. „Objevují se i alergie na pyly keřů nebo květin či

větší reaktivita na potraviny v důsledku takzvané zkřížené reaktivity potravin s pyly, například na jablka nebo lískové oříšky,“ uvedla Jana Hanzlíková. Některým lidem se na jaře nevyhýbají alergie na roztoče.

Jak se k jarním alergiím postavit? „Je vhodné sledovat pylové zpravo-dajství. Na základě toho je dobré začít brát včas své léky na alergie – takzvaná antihistaminika, aby se organismus včas připravil na sezonu potíží,“ říká

analytička **Renata Holoubková**. Nejjednodušší je se alergenům vyhnout. „Například nespát u otevřeného okna, když vím, že mi u domu rostou břízy, nebo omezit v kritickém období procházky do přírody v teplém, suchém a větrném počasí, kdy se do vzduchu dostává maximum pylových zrn, a na procházku vyrazit ráno nebo po dešti, když jsou pylová zrna navlhla a tolik ve vzduchu nelétají,“ popisuje imunologická sestřička **Ilona Kroa**.

A pokud někdo ví, že má závažnější alergické reakce, měl by u sebe nosit léky, kterými může symptomy alergie zmírnit. V případě podezření na alergie by měl v první řadě pomoci praktický lékař. Až pokud se nedaří určit původ alergií nebo reakce na alergeny překračují běžnou míru, je vhodné vyhledat pomoc specialistů, jakými je třeba právě klatovské pracoviště klinické imunologie a alergologie.

Rok alergika

- nejčastější sezónní alergie

- **Jaro** – pyly stromů a keřů (hlavně bříza)
- **Léto** – trávy, hmyz, plísňe
- **Podzim** – roztoči, plísňe
- **Zima** – roztoči, plísňe, v období Vánoc potraviny – oříšky, exotické plody

Kraj průběžně navyšuje kapacity služeb pro autisty

Plzeňský kraj se už více než deset let cíleně věnuje problematice navyšování sociálních služeb pro různé specifické cílové skupiny. Jednou z nich jsou autisté a klienti s těžkými poruchami chování. Péče o tyto klienty je jednou z nejnáročnějších v celém spektru sociálních služeb, a to nejen finančně.

Plzeňský kraj spolupracuje s konkrétními poskytovateli sociálních služeb, společně budují nové kapacity, specializované služby a podporují ty

stávající. Vznikly tak nové služby, například SENS poskytující službu sociální rehabilitace a současně potřebnou všestrannou podporu a pomoc rodinám a dětem s problémy v oblasti komunikace, sociálních vztahů a sociálního začlenění. Dále se podařilo službě DOZP Radost Merklín získat podporu z celostátních zdrojů na tuto cílovou skupinu přímo od MPSV. V rámci vlastní krajské zřizované organizace CSS Stod kraj zřídil již dvě specializované

domácnosti pro klienty s těžkými poruchami chování v kapacitě 12 osob. Obdobně díky pochopení a profesionalitě DOZP Nováček v rámci MÚSS Plzeň a DOZP Milíře jsou k dispozici pobytové služby i pro děti s těžkými formami autismu. Podporu rodinám s autistickými dětmi poskytuje i služba osobní asistence Hewer. Dlouhotrvající průběžná podpora je ze strany kraje poskytována i dalším poskytovateli služeb, například organizaci ProCit.

„Úžasná atmosféra,“ pochvalovaly si robosoutěž v Plzni mladé Portugalky

Jak sestavit vozítko, které se samo rozjede, projede trať, a přitom nevylije kelímek s vodou? Pro někoho zapeklitý úkol, pro studenty středních škol účastníci se robotického klání však výzva, kterou zvládají s přehledem. Již 7. ročník soutěže, kterou pořádá Plzeňský kraj, se konal od 16. do 18. března. Letos do Plzně dorazili nejen studenti z regionu, ale i účastníci z Turecka, Číny, Chorvatska, Německa, Ukrajiny a nově také z Portugalska.

Technické dovednosti předvedlo celkem 28 týmů. Slavnostní zahájení i zakončení proběhlo v sále SOU elektrotechnického v Plzni, samotné jízdy pak hostilo Techmania Science Centrum. „V Česku jsme poprvé a je to i naše první robotická soutěž. V dubnu nás čeká další v Portugalsku, ale ta bude trochu jiná. Tohle je pro nás úplně nová zkušenost,“ uvedly šestnáctileté účastnice **Ana Francisca Cortes** a **Su Linda Kara**. Do soutěže přivezly originální model inspirovaný ikonickou lisabonskou tramvají. Vozítko sestavovali od ledna. „Je to známá žlutá tramvaj 28, která projíždí kopcovitým Lisabonem a patří k jeho největším turistickým atrakcím,“ popsala **Ana Francisca Cortes**. Portugalské studentky nakonec získaly bronz v kategorii Nejlepší prezentace. Nejvíce je však zaujala atmosféra celé akce. „Je to úžasné. Týmy

se navzájem podporují, se všemi se bavíme, s Čechy, Číňany, Turky. Opravdu skvělá atmosféra,“ shodly se.

Právě mezinárodní setkávání, sdílení zkušeností, komunikace v angličtině i rozvoj technických dovedností patří mezi hlavní přínosy soutěže. „Letošní ročník se opravdu vydařil. Velkou radost nám udělalo i vítězství plánské školy mezi osmadvaceti týmy. Jsme hrdí na to, jak si studenti vedli v silné konkurenci,“ uvedl náměstek hejtmana pro oblast školství a sportu **Vladimír Kroc**.

Škola z Plané excelovala

Napínavé momenty nabídl především finálové jízdy v Techmanii. „Nechce se mi věřit, že jsme to dokázali, sotva popadám dech,“ popsal své dojmy bezprostředně po finále Jan Botek z týmu SŠZ a ZŠ Planá. Společně s Robinem

Hradem v dramatickém souboji porazili turecký tým a ovládli kategorii Nejlepší jízda. „Jeli jsme s cílem uspět, ale vyhrát kategorii, to jsme nečekali,“ shodli se studenti prvního ročníku oboru Spojový mechanik pro IT. Vozítko sestavovali zhruba tři měsíce. „Mám obrovskou radost, jsem na kluky velmi pyšný. Věnovali tomu hodně svého času, a to i nad rámec výuky. Pilná práce se vyplatila, výsledek mluví sám za sebe,“ chválil po finále své svěřence jejich učitel **Zdeněk Vácha**. A to ještě netušil, že druhý tým z Plané získá absolutní prvenství. Celkově si totiž nejlépe v soutěži vedli Štěpán Koranda a Jakub Kašpar ze Střední školy živnostenské a Základní školy Planá. Absolutní vítězství tak zůstalo v České republice, druhé i třetí místo putovalo do Turecka. Těsně pod stupni vítězů skončil tým z chorvatské školy.

Radyně ožívá! Nový kastelán má velké plány...

Vápenná pec by mohla být unikátem, říká Libor Šimůnek

Hrad Radyně u Starého Plzně má od letošního ledna kastelána. Stal se jím historik Libor Šimůnek, kterého diváci znají také jako „lovce“ z televizní vědomostní soutěže. Bývalý učitel dějepisu vyměnil školní lavice za hradní zdi a školáky za návštěvníky, kteří mají o historii skutečný zájem. Kromě Radyně má na starosti také Hůrku s jednou z nejstarších památek u nás – rotundou sv. Petra a Pavla. Pro Radyni i Starou Plzeň má řadu plánů a vizí, které by měly místo ještě více zatraktivnit pro turisty i rodiny s dětmi. Jaké jsou novinky pro tuto sezónu a budoucí vize?

text: **Martina Hradecká**
foto: **Jindra Radová**

Libor Šimůnek u kamenné orientační růžice na vrcholu hradní věže Radyně.

Co je největší turistický potenciál hradu Radyně?

Pro mě osobně historická hodnota a to, že se dost věcí zachovalo. Samotný hrad s věží a místnostmi, ale také třeba vápená pec. Pro běžného návštěvníka i nádherná vyhlídka na okolí. Myslím, že jedna z nejlepších vyhlídek široko daleko. Celé okolí je krásné.

Zmínil jste vápennou pec. O té ještě lidé neví.

To je pravda, je nedaleko hradu, bývala součástí celého areálu. Je relativně zachovalá, právě prochází opravou, chceme ji důkladně zrenovovat a pak prezentovat návštěvníkům. Cílem je ukázat celý komplex hradu jako historickou památku. Myslím si, že právě pec může být další turistické lákadlo. Když se jí podaří dobře zrenovovat, může být unikátem i v celé republice.

Hrad Radyně byl založen někdy před rokem 1361 Karlem IV., ale sám Karel IV. na hradu nikdy nebyl.

Z jaké je doby?

Podle studie archeologů je to dost těžce datovatelné. Bud' vznikla ve 14. století při stavbě hradu, nebo je z pozdějšího století, když se hrad opravoval.

Jaké novinky máte na Radyni?

Máme novou stálou expozici ve věži. Je zaměřená na historii hradu a události, které se zde odehrály. Infotabule doplňují exponáty jako středověká listina, noviny z 19. století, kde se psalo o požáru. V nejvyšším patře zůstal model hradu a je tam expozice věnovaná Karlu IV., kterou doplní ukázky středověkého odívání a zbraní.

Radyně je známá pověstmi. Tajemné bytosti ve věži zůstávají?

Ve věži jsme omezeni prostorem tří pater, takže řešíme, co s pohádkovou expozicí. Určitě pohádky nezmizí, pověsti o Radoušovi nebo o Černém psu k Radyni patří.

Je pravda, že Karel IV. na Radyni nikdy nebyl?

Hrad Radyně byl založen někdy před rokem 1361 Karlem IV., ale sám Karel IV. na hradu nikdy nebyl. Původně se hrad jmenoval Karlskrone. Karel IV. měl ve zvyku pojmenovávat stavby po sobě. Jenže lidé kopci vždy říkali Radyně, takže se název Karlskrone nikdy neujal.

Máte prý i novou stezku u hradu?

To je Radoušova stezka, která seznamuje návštěvníky s celým příběhem Radouše. Vede od parkoviště, je vhodná i pro rodiny s malými dětmi, je dlouhá zhruba půl kilometru.

Co víze do budoucna? Prozradíte?

Možná diskutované zastřešení hradu, které by myslím přineslo velký posun hradu. My tady nemáme kromě věže žádný zastřešený prostor. Tak se nabízí zastřešení původního paláce. Dnes si to lidé často pletou s nádvořím, ale býval to palác s patry, komnatami. Vše zmizelo s ohněm. Zastřešení by přineslo nové možnosti.

Jaké máte nejbližší akce?

Velkou akcí budou 25. dubna Slavnosti vína a v květnu se budou konat prohlídky s obživlým Radoušem.

Jste kastelánem i hradu Stará Plzeň. Na tomto místě je zachovalá ale jen rotunda Sv. Petra a Pavla...

Opravdu dochovaná je jen rotunda, jinak jsou tam základy dalších kostelů, třeba sv. Vavřince. Celý areál kopce byl kdysi dávno v raném středověku opevněné hradiště. Nejde o hrad v pravém slova smyslu.

Jak oživit toto místo?

Místo má velký potenciál, už jen kvůli krásným výhledům, ale problémem je přístupová cesta. To chci řešit poměrně urgentně. Když je člověk starší nebo jede s kočárkem, tak se tam v podstatě nedostane. Bude to určitě oříšek vyřešit, ale chtěl bych se tomu věnovat.

Když se místo podaří lépe zpřístupnit, co potom?

Pak bych rád lidem zprostředkoval podobu v raném středověku. Je to takový můj sen, ale není nereálný. Existují už 3D modely, které lze využít. Například pomocí QR kódů, rozšířené reality v mobilu apod. Rotunda je jedna z nejstarších dochovaných staveb u nás, což je samo o sobě opravdu působivé. Je to unikát, o tom svědčí i fakt, že se dostala do znaku Plzeňského kraje.

Co průvodcování? Pro lidi asi budete atraktivní i jako televizní lovec Bandita?

Máte pravdu. Někdy mi zavolají, že by chtěli přijít na prohlídku právě s lovcem. Je to trochu zvláštní. Primárně bych chtěl, aby za mě mluvila práce tady. Ta televizní soutěž je jenom doplněk.

Jste historik, původně učitel dějepisu. Co vás nejvíce baví na práci kastelána?

Určitě historie. Předávat ji lidem, kteří o ni mají zájem. Ve školních lavicích často narážíte na nezájem. Tady na hrad přicházejí lidé, kteří mají o historii zájem, přijdou a něco se dozví. Rozdíl je v tom, že vykládám stejné věci, ale někomu, kdo chce poslouchat.

Vy jste prvním kastelánem, doposud na hradě působil jen občanský spolek Hůrka a Radyně?

Ano a nechceme o ně přijít, protože oni dělají úžasnou práci. A starali se doposud dost. Ale samozřejmě v jejich volném čase. Spolupracovat chceme nadále. Výborná je i spolupráce s městem. Cítím podporu od starosty i jeho zástupců a doufám, že tuto důvěru nezklamou.

Zřícenina hradu Radyně leží u Starého Plzeňce, který letos slaví 1050 let od první zmínky. Do dnešní doby se dochovaly některé původní části hradu ze 14. století. Z 19. století se zachoval krb a prevét ve věži. Na věžní vyhlídce je spolu s vyhlídkovými mapami k dispozici pozorovací dalekohled. Hradní věž je vysoká 22 metrů a na její vrchol vede 114 „strmých“ schodů. Od 90. let je hrad majetkem města Starý Plzeňec.

Turistická sezóna začala, je plná novinek

S 1. dubnem se rozjela turistická sezóna v Plzeňském kraji. Nejruznější cíle, muzea, památky, hrady a zámky se otevírají výletníkům a zvou i na novinky a zajímavé akce. Jaké? Typy najdete v přehledu na této dvoustraně.

Plzeňsko a Rokycansko – za poznáním i zábavou

- **Západočeské muzeum Plzeň** – Za návštěvu stojí expozice městské zbrojnice, která vloni prošla významnou rekonstrukcí. Muzejní noc s bohatým programem - 22. května. Nové umělecké skvosty v expozici Umělecké řemeslo/ Užitě umění.
- **Západočeská galerie v Plzni** – Aktuálně ve výstavní síni „13“ výstava z tajemného světa pod Zemí. V květnu v Masných krámech výstava Spektákl: Zábavní plakát.
- **Mariánská Týnice** – V sobotu 23. května se Týnice přenesou do keltských dob, proběhne Májový den řemesel a divadla.
- **Holýšov** - Dům dějin Holýšovska rozšiřuje expozice o dětské interaktivní prv-

ky. Stále oblíbenější je naučná stezka za rytířem Wikartem na vrch Trný.

- **Vodní hamr Dobřív** – Hostí 16. května Hamernický den. Oslava řemeslné práce, kde svoji dovednost tradičně předvádějí nejen kováři, ale i pasíři, podkováři atd.
- **Blovice** - Zámek Hradiště zve od května. Hlavními výstavami budou Loutky mistra Klášterky a Křehká krása: Rücklové a sklárna v Nových Mitrovicích.
- **Dvůr Kalec** – Barokní dvůr mimořádně otevře brány, 9. května se do zvoničky vrátí restaurovaný zvon.
- **Hvězdárna Plzeň a Rokycany** – Večerní pozorování oblohy, povídání o vesmíru, procházka po planetě Venuši...V sobotu 30. května v Rokycanech speciální program pro děti.

Pro turisty a cyklisty

- **Čerchov** – V prostorách rozhledny je výstava 120leté historie Kurzovy věže. Horská chata s kompletním zázemím pro turisty. Letos bude dokončena interaktivní hravá stezka o historii Čerchova. Při cestě na Čerchov přes Výhledy se nezapomeňte vyfotit v „Srdci Plzeňského kraje“.
- **Zelenov** – Naučná stezka v malebném Zelenovském údolí, nově přizpůsobená vozíčkářům a kočárkům. Přes rybník Vrbov se můžete přepravit po dřevěném voru.
- **Kdyně** – U rozhledny Koráb opravená chata se zázemím pro turisty.
- **Bělá nad Radbuzou** - Stezka u Bělé nad Radbuzou, zejména pro rodiny s dětmi, trasa na vrchu Pohorelec nabízí sportovní a interaktivní prvky.
- **Cyklostezka Kralovice – Kožlany** - Milovníkům cyklistiky i pěších výletů slouží nová stezka dlouhá 3 km, propojuje obě města a je napojením na další cyklistické trasy. Hlavní úsek mohou využít i in-line bruslaři.

Na kole k baroknímu pokladu - hospodářský dvůr Kalec na západním okraji Plaska.

Foto: Tomáš Winkelhöffer

Tipy na Domažlicku a Tachovsku

- **Domažlice** – Prohlídkový okruh dolu na slídu (Důl Na Kole) je rozšířen o interaktivní prvky. Muzeum Chodska zve do konce května na výstavu věnovanou kloboukům a poté na výstavu věnující se cyklistice. Muzeum Jindřicha Jindřicha a Galerie bratří Špillarů připravuje výstavu k výročí 150 let od narození Jindřicha Jindřicha.
- **Klenčí pod Čerchovem** – S dětmi navštivte naučnou stezku plnou poznávání nebo Dům přírody. Pokud jezdíte oby-

ným vozem, zázemí vám nabídne nový stellplatz.

- **Přimda** – Nejstarší český kamenný hrad slaví 900 let. Historické slavnosti proběhnou od 29. do 30. května. Nově bude v torzu hradní věže dřevěný vyhlídkový ochoz.

- **Tachov** – Muzeum Českého lesa zpřístupňuje bývalý klášterní refektář se sousoším Poslední večeře Páně v životní velikosti z 19. století. Zážitek zejména pro děti je expozice s řadou interak-

tivních prvků. O prázdninách proběhne výstava ke 100 letům zoo Plzeň a výstava stavebnice SEVA.

- **Světce u Tachova** – Při speciálních večerních prohlídkách nahlédnete do tajemných zákoutí unikátní jízdrny.

- **Konstantinovy Lázně** – V květnu se bude konat K6 Ultramaraton, v červnu mezinárodní folklórní festival. Zajímavé bude Lázeňské kočárkování, které ukáže 20. června historické kočárky.

Velhartice, gotický hrad z přelomu 13. a 14. století, ukryval korunovační klenoty a rozvíjel se za Bušků z Velhartic.

Klatovsko a Šumava – nejen za poklady

- **Klenová** – Udělejte si výlet za uměním. Galerie připravila program v pěti budovách. Za nás tip v zámku - rozsáhlá malířská výstava Jaroslava Valečky a v purkrabství tvorba fotografa Petera Fabo.
- **Klatovy** – Zahájení sezóny 16. května na náměstí Míru. Muzeum Dr. Hostaše zve na interaktivní expozici „Z minulosti Klatovska“ a 28. května na přednášku o symbolice pravěkého tetování. Barokní lékárna U Bílého jednorožce je otevřena do října.

- **Sušice** – V sezóně budou probíhat komentované prohlídky města, pro děti je lákadlem výprava za sušickými pohádkami a hledání svatoborského pokladu a pro milovníky přírody botanické vycházky. Od 8. do 9. května budou otevřené sušické poklady – místa, která jsou jinak uzavřená.

- **Chanovice** – Skanzen lidové architektury je otevřen od června, 4. července již tradiční 22. ročník Dne řemesel.

- **Srní** – Vdechnout nový život se podařilo historické barokní faře, proměnila

se v unikátní návštěvnické centrum Dům Karla Klostermanna.

- **Švihov** – Hrad připomene 2. května výročí 10 let od odlití zvonu pro hradní kapli. Na Švihově přivítají autora zvonu, zvonaře Michala Votrubu.

- **Rabí, Kašperk, Velhartice** – Dny šumavského trojhradí ožíví oblíbené hrady o víkendu 13.–14. června. Velhartice mají novou expozici v hradním pivovaru a o víkendu 16.–17. května zvou na oslavu narození Karla IV., hrad obsadí rytíři a šermíři.

Osvobození si připomenou napříč regionem

Plzeňský kraj byl jedním z mála území tehdejšího Československa, které osvobodila americká armáda. Vojáci postupovali od západu přes Domažlicko, Klatovsko i další části regionu a byli místními obyvateli vítáni s nadšením. Oslavy 81. výročí konce druhé světové války se uskuteční na počátku května v nejrůznějších podobách po celém Plzeňském kraji.

Nejvýznamnější akcí v regionu jsou Slavnosti svobody v Plzni, které letos vypuknou 1. května. Městečka Hostouň a Bělá nad Radbuzou na Domažlicku si každoročně připomínají dramatické události z konce druhé světové války, známé jako Operace Kovboj. Tato akce se stala symbolem záchrany evropského kulturního dědictví. Americká armáda při ní v dubnu a květnu 1945 zachránila z hřebčína v Hostouni a okolí přibližně 650 vzácných koní, včetně lipicánů ze španělské jezdecké školy ve Vídni. Domažlické oslavy začínají již 29. dubna a potrvají až do 8. května. Pod Chodským hradem vyroste autentický vojenský tábor, který ukáže dobový život vojáků. Do Holýšova zavítají nejen rodiny belgických veteránů. V koncentračním táboře Flössenbürg v Holýšově bylo vězněno 1000 žen z Itálie, Francie atd. Do Holýšova tak každoročně přijíždějí potomci vězeňkyň včetně rodiny té neznámější madame Michelin. Rodina paní Michelin přijede do Holýšova zavzpomínat na svoji babičku také letos.

- **Plzeň** – Slavnosti svobody od 1. do 6. května.
- **Kyšice** – 6. a 7. května program pro školky, školy i veřejnost, 8. května pietní akt u památníku Československé samostatné obrněné brigádě.
- **Rokycany** – Muzeum na demarkační linii nabídne bohatý program 8. května.
- **Dobřany** – 2. května pietní akt, historická vozidla a konvoj.
- **Nepomuk** – 5. května pietní akty - náměstí A. Němejce a Dubeč u památníku Amerických letců - Nakloněný Obelisk.
- **Blovice** – 2. května oslavy osvobození na náměstí.
- **Holýšov** – 4. května uctění památky vojáků za účasti rodin belgických veteránů a vzpomínka na lidi nasazené

Domažlice si letos připomínají 81. výročí osvobození americkou armádou bohatým, vícedenním programem.
Foto: Klub vojenské historie Domažlice

na práci v holýšovských pracovních táborech a vězeňkyň v koncentračním táboře Flössenbürg. Dne 6. května pietní akty v Holýšově a Dolní Kamenici, 7. května konvoj vojenských jeepů.

• **Domažlice** – oslavy od 29. dubna do 8. května. Vojenský kemp, veřejné promítání filmu o osvobození Chodska, vyjížďky po stopách US army na Chodsku, konvoj, pietní akty, kulturní program.

• **Horšovský Týn** – 5. května konvoj historických vozidel a pietní akt

• **Hostouň a Bělá nad Radbuzou (Domažlicko)** – 30. dubna hlavní vzpomínková slavnost a 29. dubna štafetový běh Operace Kovboj - připomínka dramatické události z konce války, kdy americká armáda zachránila z hřebčína v Hostouni přibližně 650 vzácných koní.

• **Tachov** – 4. května Pietní akt u Památníku osvobození města americkou armádou

• **Sušice** – 6. května oslavy na náměstí, příjezd veteránů, kapela Karavana Swingers Band, přednáška v kině „Příběh o osvobození Sušice“. 7. května divadelní představení Accidental Hero Patricka Dewana o Mattu Kono-povi, osvoboditeli původem ze západních Čech, který se v roce 1945 stal nečekaným hrdinou.

• **Klatovy** – 5. května položení věnců k památníku padlých amerických vojáků na Zhůří, slavnostní akty u klatovské radnice, na židovském hřbitově a na dalších místech. Vojenská historická vozidla a kulturní program na klatovském náměstí. Jazzový koncert Swing melody na klatovské radnici.

• **Kašperské Hory** – 6. května příjezd konvoje a pietní akt.

JIŘÍ VALENTA

LIBOR PICKA

PETR VANKA

Otázka: Máte v našem kraji nějakou památku nebo historické místo, ke kterému vás váže osobní vztah? A jak by podle vás měl kraj systémově pomáhat se záchranou památek, zvláště když jsou v soukromém vlastnictví a chátrají?

JIŘÍ VALENTA

(STAČILO! KSČM, SD-SN A ČSNS)
zastupitel Plzeňského kraje

Jednou z takových lokalit je Bolevecká návěs v Plzni, kde se nalézají významné kulturní památky, selské usedlosti převážně z 19. století. Unikátní návěs se nalézá v sevření panelových domů a dvou frekventovaných komunikací na hustě osídleném Severním Předměstí a společně s dříve největší vsí v zemi, Bolevcem, byla v roce 1942 včleněna do krajského města. O rok později se ve zdejším statku U Salzmannů narodila moje matka, později můj strýc a do zdejší školy chodila i moje babička. Sám bydlím nedaleko a všem milovníkům historie či národopisu doporučuji návěs ke zhlédnutí! Kraj je významnou součástí státní památkové péče a měl by se tak realizovat v dotačních programech a financování, vést důkladné evidence a spolupracovat na koncepci a prioritizaci ochrany památek či garantovat ve správních řízeních obnovu a zajištění památkové hodnoty. V neposlední řadě jsou ze strany kraje nezbytnými osvěta a propagace pro zvýšení národního povědomí o historii a také zajištění úzké spolupráce s územními odbornými pracovišti NPÚ, zajišťujícími zásadní podklady pro politická rozhodování.

LIBOR PICKA

(STAN)
člen rady pro oblast kultury,
památkové péče a cestovního ruchu

Osobní vztah mám k zaniklé obci Lučina v oblasti Českého lesa. Toto místo je pro mě symbolem složité historie pohraničí, ale i naděje, že i zdánlivě ztracená místa lze vrátit do mapy naší paměti citlivou péčí a spoluprací místních lidí, spolků i veřejné správy. Domnívám se, že kraj by měl systematicky podporovat záchranu památek kombinací finančních pobídek, odborného poradenství a aktivního vyhledávání ohrožených objektů. U památek v soukromém vlastnictví je klíčové motivovat majitele – například formou dotací vázaných na konkrétní obnovu či možnosti partnerství s obcemi. Zároveň by měl kraj posilovat kontrolní mechanismy, aby nedocházelo k dlouhodobému chátrání z nedbalosti. Ochrana kulturního dědictví je společnou odpovědností veřejného i soukromého sektoru.

PETR VANKA

(ANO 2011)
1. náměstek hejtmána
pro oblast regionálního rozvoje

Plzeňský kraj je plný silných příběhů a míst, která mají jedinečnou atmosféru. K těm nejzajímavějším pro mě patří třeba

Klášter Plasy – monumentální barokní komplex postavený na dubových pilotách nad vodou, což z něj dělá technický unikát i architektonický skvost. Silný dojem zanechá také Hrad Rabí, největší hradní zřícenina v Česku. Má v sobě syrovost historie a krásné výhledy do krajiny Pošumaví. Za elegancí stojí za to vyrazit na zámek Kozel – klasicistní zámek obklopený rozlehlým parkem, který působí až nečekaně „anglicky“. A nesmím vynechat ani Velkou synagogu v Plzni, jednu z největších synagog na světě. Je symbolem kulturní rozmanitosti regionu i připomínkou jeho složité historie. Každé z těchto míst ukazuje jinou tvář kraje – technickou genialitu, středověkou sílu, aristokratickou krásu i hlubokou paměť. Kraj každoročně přispívá majitelům na opravy střech, fasád nebo historických prvků. Jenže realita je tvrdší: náklady na obnovu bývají mnohonásobně vyšší než dostupná podpora, a tak řada památek dál chátrá. Mnoho soukromých vlastníků si pořídí památkový objekt, aniž by měli dostatek vlastních prostředků k údržbě a spoléhají pouze na dotace. Řešením jsou dlouhodobé programy místo nejistých ročních dotací, kombinace grantů s výhodnými úvěry i aktivnější role kraje. Veřejné peníze by navíc měly přinášet i veřejnou hodnotu – třeba částečné zpřístupnění památek.

OSTATNÍ POLITICKÉ STRANY SVŮJ PROSTOR PRO VYJÁDŘENÍ K TOMUTO TÉMATU NEVYUŽILY.

U sv. Jiří v Plzni vznikne obřadní místo i nové stezky

Okolí kostela sv. Jiří v plzeňských Lobzích čeká citlivá proměna. Nová krajinářská studie, kterou připravil Plzeňský kraj ve spolupráci s Biskupstvím plzeňským, navrhuje, jak toto historicky i přírodně cenné místo lépe zpřístupnit lidem a zároveň ochránit jeho jedinečný charakter. Součástí návrhu je například nové obřadní místo v krajině, odpočinková zákoutí nebo přehlednější síť pěších stezek.

Studii zpracovala krajinářská architektka Klára Salzmann v rámci projektu Zdravá krajina za podpory Plzeňské teplárenské. „Projekt navazuje na Územní studii Park sv. Jiří z roku 2010, kterou zpracovala stejná autorka, a dále ji rozvíjí návrhem opatření zohledňujících historický kontext, přírodní hodnoty i současné kulturní potřeby území,“ uvedl radní pro oblast životního prostředí a zemědělství **Petr Fišer**.

Území kolem sv. Jiří patří k nejstarším osídleným místům v Plzni. Podle legendy

se zde zastavil svatý Vojtěch a archeologické nálezy dokazují přítomnost lidí už před více než šesti tisíci lety. Lokalita je zároveň součástí regionálního biocentra a nachází se zde také soutok řek Berounky a Úslavy.

Navrhované úpravy mají především zpřístupnit dnes hůře dostupná místa. „Lidé se dnes do některých částí oblasti dostávají velice složitě, například soutok je nepřístupným místem. Potom není přístupná levá strana Berounky. Naším cílem je proto zpřístupnit tato místa,“ vysvětluje **Klára Salzmann**. Studie počítá se značením stezek, drobnými odpočinkovými prvky či výsadbou nových stromů. V plánu je také lepší pěší propojení oblasti s centrem Plzně i s Pecihrádkem, například s využitím stávající cyklolávky přes Berounku směrem na Bílou Horu.

Základním principem návrhu je ochrana přírody. Porosty na březích Berounky zůstanou beze změny, protože

chrání břehy před erozí. Navržené zásahy jsou proto spíše drobnějšího charakteru a mají především zvýšit návštěvností přívětivost území.

Zdravá krajina na konferenci

Konference Zdravá krajina Plzeňského kraje má za sebou již čtvrtý ročník. Letos přinesla informace nejen o aktuálním stavu územních studií krajiny, ale i o partnerských projektech. Zajímavým bodem konference bylo téma Neuměřského potoka a realizace studie v povodí Chuchla. Jak a proč vzniká půdní eroze? Jak řešit problémy s odpadními vodami? Také odpovědi na tyto otázky přinesla konference.

Žebřík: vyhlášení ankety na významných místech kraje

Pan Picka, člen rady Plzeňského kraje pro oblast kultury, památkové péče a cestovního ruchu, spolu s moderátorkou Jitkou Ježkovou při předávání ceny Objev roku 2025 v Jízdařně Světce.

Ke slavnostnímu vyhlášení 34. ročníku hudební ankety Žebřík, jehož spoluorganizátorem je Plzeňský kraj, došlo letos formou individuálního předávání cen na atraktivních místech v regionu. V průběhu jara si vítězní umělci převzali bronzové sošky, jejichž autorem je každoročně mezinárodně uznávaný sochař Václav Česák. „Žebříkovská road movie“ během jara postupně zavítala na Kašperk, do unikátní Jízdařny Světce u Tachova, Velké synagogy či na lochotínský amfiteátr v Plzni. Předávání a natáčení proběhlo i na severním Plzeňsku, a to v klášteře v Plasích nebo Mariánské Týnici. O výsledcích ankety rozhodli svým hlasováním v únoru fanoušci. Vítězi se stali David Stypka, Doctor Victor, Kateřina Marie Tichá, Marek Ztracený, Mňága a Žďorp, November 2nd, Lucie a Pan Lynx.

Objevem roku 2025 se stala skupina Doctor Victor.

Foto: iREPORT.cz

Nominujte své blízké na Cenu hejtmana za celoživotní přínos Plzeňskému kraji či Cenu hejtmana za záchranu lidského života v roce 2025.

Máte ve svém okolí někoho, kdo se během svého života zasloužil o rozvoj Plzeňského kraje a přispěl tak k jeho dobrému jménu?

Víte o někom, kdo v našem kraji nezištně pomohl osobě v ohrožení života a svým přičiněním jí život zachránil?

Nominace s podrobným popisem navrhované osoby posílejte od 1. 3. do 1. 6. 2026 na adresu: Plzeňský kraj, kancelář hejtmana, Škroupova 18, 306 13 Plzeň nebo elektronicky na cenahejtmana@plzensky-kraj.cz. Formulář lze vyplnit i přímo na: www.plzensky-kraj.cz. Slavnostní předání cen z rukou hejtmana Plzeňského kraje proběhne během slavnostního Galavečera Plzeňského kraje v listopadu 2026.

Navrhuji na Cenu hejtmana za

celoživotní přínos Plzeňskému kraji / záchranu lidského života v roce 2025

Jméno, adresa, telefon a e-mail navrhované osoby:

Popis mimořádných zásluh (možno přiložit životopis) / popis záchrany života:

Moje jméno, adresa, telefon a e-mail: